

ב"ה

פרשת כי תבוא

ולהיותך עם קדוש לה'
(כי תבוא כ"ו י"ט)

אותה שקלא וטריא – זה קדושה וזה טומאה

פסק דין בשולחן ערוך חושן משפט^[1], שגם כאשר ישנו בעל-הבית שהוא למדן גדול יותר מאשר הרב, אי אפשר לצרף אותו לבית דין, לפי שדעת בעלי הבתים היא היפך דעת תורה.

ובהקדמה - שכאשר מדובר אודות בעל הבית שאינו יודע ללמוד, אין צורך בפסק דין שאי אפשר לצרפו לבית דין, ועל כן צריך לומר, שהחסרון היחידי אינו אלא מצד היותו בעל הבית, והיינו, שכיון שהוא מונח בעולם, אזי נעשית אצלו ההשקפה של העולם, שהיא היפך השקפת התורה, ובמילא נעשית גם דעתו היפך דעת תורה.

זוהי אמנם השקפה של יהדות, אבל לגבי דעת תורה הרי זה על דרך המבואר בחסידות החילוק שבין דעת תחתון לדעת עליון, והיינו שהענין שנראה אצלו הוא יש ומציאות העולם, וצריך להתייגע שהעולם לא ירחיק אותו מאלקות, ואילו "דעת תורה" הוא באופן שרואה את מציאות התורה, ועל ידי התורה יודע כיצד צריך להתנהג כשיוצא מחוץ לבית הכנסת ובית המדרש להתעסק ב"עובדין דחול".

וזהו גם כללות הנקודה שמדייק רבינו הזקן^[2] בנוגע ללימוד חכמות חיצוניות - ש"מטמא בחינת חב"ד שבנפשו האלקית כו":

ענין הטומאה - אינו באופן שניכר איזה שינוי בחיצוניות; כאשר מסתכלים על הדבר שנטמא על ידי נגיעה בדבר טמא, הנה לכאורה לא נשתנה בו מאומה. ואף על פי כן, אומרת התורה, שלא זו בלבד שנשתנה "כדי קליפה" או "כדי נטילה" וכיוצא בזה^[3], אלא נעשה מהות אחר לגמרי - שהרי קודם לכן היה דבר הרשות, או למעלה מזה: תרומה או קודש, ואילו כשנגע בדבר הטמא, הנה לא זו בלבד שאינו קודש, ולא תרומה, ולא מעשר שני, ואפילו לא חולין שהוא רשות, אלא עוד זאת - שנעשה דבר טמא, שהוא משלש קליפות הטמאות לגמרי.

וזוהי הצרה הכי גדולה של חכמות חיצוניות: לכאורה הרי זו אותה שקלא וטריא שהיתה אצל התנא ואמורא בלמדו הלכות קידוש החודש או הלכות עירובין וכיוצא בזה, אבל החילוק ביניהם הוא כמו החילוק בין דבר טהור לדבר טמא; זוהי אותה שקלא וטריא לכאורה, אבל, זה קדושה, וזה טומאה.

הגישה של חכמות חיצוניות היא - שישנו טבע, ויש לו חוקים, שאי אפשר לשנותם (ואם יש לפעמים שינוי, הרי זה בגלל שישנו חוק בטבע שפועל השינוי), ובמילא אין מקום להתערבות של הקב"ה, כיון שאינו טבע, ובמילא אין מקום לנסים, ואין מקום למתן-תורה, ואין מקום לגילוי משיח - כיון שאין מקום להתערבות מבחוץ.

ואילו כאשר לומדים בתורה הלכות קידוש החודש - הנה גם הידיעה הנדרשת בחכמת התכונה היא באופן שמחפש כיצד ליישם בה פקודת התורה.

וכיון שבלימוד חכמות חיצוניות היסוד הוא חוקי הטבע, "חוקות שמים וארץ" . . שמת"י^[1], שאי אפשר לשנותם, ועל זה בנויה כל ההנחה והשקפת עולם שלו - הנה כל השקלא וטריא שלאחרי זה, גם אם היא אותה שקלא וטריא כמו בלימוד בתורה, הרי פנימיותה ויסודה הוא ענין של טומאה.

ועל דרך זה מובן בנוגע להענין דדעת בעל הבית שהיא היפך דעת תורה, שזהו אמנם ענין של רשות, אבל מצד השקפת בעל הבית - יהודי שהוא שומר תורה ומצוות, אבל ענינו הוא ההתעסקות בעניני העולם - נמצא במעמד ומצב ש"המתאבק עם מנוול מתנוול גם כן"^[2]: כיון שהוא רגיל מידי יום ביומו שמוכרח להתעסק עם העולם וחוקי העולם, ואילו לימודו בתורה אינו אלא פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית - נעשית אצלו דעה והשקפת עולם בהתאם לגדרי העולם, שזהו היפך דעת תורה. וזהו החסרון של דעת בעל הבית - שאינה השקפת התורה.

קטע משיחת י"ב תמוז, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשכ"ז חוברת יב תמוז ח"ג ע' 10

^[1] ראה סמ"ע לחו"מ ס"ג סקי"ג.

^[2] תניא ספ"ח.

^[3] ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתמ"ז ס"ו. וש"נ

^[4] ירמ' לג, כה.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוזגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמייה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה

